

לוח זמנים
(שיטת מג"א ע"פ לוח עיתים לבינה)
סו"ז אכילת חמין: 10:09
סו"ז ביעור חמין: 11:27
הצות יום ולילה: 12:44
שעה עשירית: 15:50

תזמורת: עירוב תבשילין ביום חמישי ערב שביעי של פסח.

דינים והנהגות לחג הפסח – תשע"ח

הכשרת כלי חשמל

א. 'מנגל' (פחמים, חשמלי, גז): את הרשת שעל גבי המנגל יש להחליף, ולא די בליבונה על גבי האש הגלויה, ואפילו אם רק פעם אחת השתמשו בה בחמין, כגון נקניקיות, בשר בתערובת קמח, או שחימים עליה פיתה וכיוצ"ב, אבל גוף המנגל מותר בשימוש ואין צורך הכשר כלל, ומ"מ יש לצפות היטב בנייר כסף עבה (150 מיקרו) את מסגרת המנגל. (שו"ע תנא ס"ב, ועי' רמ"א יו"ד צב ס"ח, ובפמ"ג א"א יו"ד ס"ו קה שפ"ד ס"ק כב, מ"ב תנא ס"ק קלו, ובשו"ת תורת מאיר ס"ו צה הארכת. ומ"ש אפי' פעם אחת, היינו משום דלא אוליגן בכלי שרוב תשמישו בהיתר ומיעוט באיסור בתר רוב תשמישו, כמ"ש החו"א א"ח קיט ס"ק טו, מנח"ש י"ו ס"ו או"ד, אול"צ עמ' קכג).

ב. פלטה חשמלית: אם חימומו עליה אפילו פעם אחת, לחם, בורקס וכדו', בצורה ישירה ללא נייר כסף, אין להשתמש בה אלא לאחר ניקוי יסודי, ולאחר מכן יעטפה בנייר כסף עבה שלא יקרע. (מבית לוי ח"א עמ' ל, חוט שני - פסח פ"ו ס"ק, אול"צ עמ' קיח). ובכל ימות הפסח לא יניח על גבה מאכלים בצורה ישירה על נייר הכסף. (המ"א יו"ד צב ס"ח, ומ"ב תנא ס"ק קלו). ואם הקפיד במשך השנה שלא לחמם בצורה ישירה אלא רגיל לכסותה בנייר כסף, אין צורך להכשירה, ודי שיחליף את נייר הכסף. (הליכות מועד - מלכא עמ' סח).

ג. מיחם חשמלי, מיחם שעל פלטה, קומקום חשמלי: עדיף לייחד חדשים לפסח. (דמצוי שעירה במשך השנה על דייסא, או על מנה חמה, או על קידרת חמין ואפילו פעם אחת בלבד, ויש לחוש משום 'זיעה' ומשום 'ניצוק' חביר, שו"ע יו"ד צב ס"ח, ושם ברמ"א קה ס"ג, ואף שכל השנה המקילין בב"ח בזה, יש להם ע"מ שיספכו, ע"י שו"ת מנח"ש ח"ב ס"ו צג, מ"מ באיסור כל שהוא חמיר טפי, ע"י ב"י יד יהודה ס"ו קה פ"ה הקצ"ר ס"ק לב, ובשו"ת תורת מאיר הארכת). ובשעת הצורך, אם לא חימומו על גבי המכסה בצורה ישירה במשך השנה לחמים, פיתות, בורקסים, ינקם היטב אולם אין צורך להסיר את האבנית. ואם חימומו חמין על גבי המכסה ואפי' פעם אחת, כל הדוד צריך הגעלה, וגם המכסה די להכשירו בהגעלה (אול"צ ליבון), ואין חילוק בין מכסה פלסטיק למתכת. (ולפעמים מכסה הפלסטיק עלול להתלקק בהגעלה, וע"כ יש לקנות מכסה חדש, או שישתמש בנייר כסף בתור תחליף למכסה). (אול"צ עמ' קיט, סידור הפסח הלהכנתו עמ' קטו בשם מרן הגרי"ש זצ"ל. ועי' בס' הגעלת כלים פ"ג הע' שפה בשם הגרי"ש"א והגר"ש ואונג זצוק"ל).

ד. תנור: עדיף שלא להכשירו ולהשתמש בו, ויסגרנו ויכתוב עליו פתק 'חמין'. (אול"צ עמ' קיג), ומ"מ בשעת הצורך, ימתין 24 שעות מהשימוש האחרון, ואז ינקם היטב את כל הדפנות וגם התנור עם חומרים פוגמים וגם מדלת התנור יסיר כל השומן, ואם נשאר שומן במקומות שאינו יכול להגיע אליהם, יתז שם חומרים פוגמים, ואז יפעיל את התנור קרוב לשעה על החום הגבוה ביותר. (מנח"ש מה"ח ס"ו נח, מבית לוי ח"א עמ' ל, חזו"ע עמ' קלב, שו"ת תפלה למשה ח"ב ס"ו ט', חוט שני - פסח פ"ו, ונ"ש דמהני אף שדלת התנור עשויה מזכוכית). ובתבניות התנור: אין להשתמש כלל. וברשתות הפנימיות: יכניסם לתנור בחום הגבוה ביותר (ורשאי להכניסם באותה שעה שמכשיר התנור), ובימי הפסח לא יניח על גבם מאכלים בצורה ישירה, רק על ידי הפסקת תבנית.

ה. תנור 'פירוליטי' – ניקוי עצמי: ניתן להכשירו ולהשתמש בו לכתחילה בפסח ע"י שיפעילו בתהליך הניקוי העצמי (האורך כשעתיים), דוהו ליבון חמור לכל הדעות (שמגיע לחום של כ-500 מעלות). ואת התבניות יש להחליף (כיון שלפי הוראת יצרן יש להוציאם בשעת הניקוי). (ע"פ מומחים, וז"כ בעל האג"מ ס' הלכות פסח פ"ז). והרשתות והמסילות ותופסי התבניות (שצריך למקם בחלק מהתנורים הני"ל בשעת הניקוי), ילבנם בתנור בליבון קל (200-250 מעלות), ויעטפם בנייר כסף עבה כמידת האפשר. (הליכות מועד עמ' עג, ויש שכתבו להוציא את הגומיות ולהגעילן, או להחליפן, ע"י שמעתתא עמיקתא עמ' 47).

ו. כיריים 'אינדוקציה', 'קרמיות' חשמליות שזוככות חסומה קבועה עליהן: יש לעשות את הפעולות הבאות כדי לצאת מכל ספק. א. ינקם היטב עם סבון ומסיר שומנים. ב. יניחם עשרים וארבע שעות ללא שימוש. ג. ידליק את המבערים על החום הגבוה כעשר דקות. ד. יערה סביבות האש והכירה מים רותחים. ובכיריים 'אינדוקציה' שאינן נדלקות ללא קדירה, לאחר שעשה הפעולות הנ"ל, ידליקם עם קדירה שיש בה מים

במשך כעשר דקות על החום הגבוה. ובכל ימי הפסח יקפיד שמשטח הכירה יהיה יבש. (והגם שאין ידוע ממה עשויה זכוכית זו, מ"מ ע"י בשו"ת רב פעלים או"ח ח"ג ס' כח, ו"א דדי בשטיפה יסודית כשאר כלי זכוכית, וכן אמר לי הגר"ב שרגא שליט"א אחר שבירר המציאות ע"פ מומחים, ואנו כתבנו לצאת יד"ח כל ספק, ובתשו"ו ס"ו צג, הארכת' בזה). ובני אשכנז רצוי שלא ישתמשו בהם. (א"כ יש ישימו רשת או דבר אחר, בין האש ובין הסירים, אבל לא יכסוהו בנייר כסף, שהזכוכית עלולה להיבקע). (הליכו"ש עמ' מה).

ז. מיקרוגול: ראוי שלא להשתמש בו כלל, ומ"מ בשעת הצורך, ינקם היטב את המיקרוגול, ימתין 24 שעות, ויכניס קערה עם מים וסבון ויפעיל אותו למשך כעשרים דקות. וישתמש בו בימי הפסח רק בכלים סגורים. (אול"צ שם, אשרי האישי עמ' שמו, הגר"מ אליהו בס' על החגים עמ' 51).

ח. ציפסור: אם טייגו בו צריך הגעלה ואי אפשר להגעילו כיון שיש בו גופי חימום, ועל כן ימלא את הציפסור מים עד הגובה המקסימלי, ויחמם עד שייגיע למצב רתיחה וישפוך לתוכו מים רותחים כדי שישלשו מעט, ואת הרשת יש להחליף. (שו"ע ס"ב תנ"ב ס"ו). ואת המכסה יגעילו בפני עצמו.

ט. מטחנה: אם השתמשו בה כל השנה לטחינת פירות וירקות בלבד, די בשטיפה והדחה. ואם טחנו בה תבלינים או בשר עם לחם ושום, יגעילנה. (וצריך להגעיל רק את מקום הסכינים). (שו"ע תנא ס"ו). ואם טחנו בה כל השנה רק בשר, די בהדחה. (ואף בבשר שכבר נמלח). והצננת שבה טוחנים אפילו שמו בה תבלינים, אינה צריכה הכשר, ודי בניקוי בעלמא.

י. מדיח כלים: ימתין כ"ד שעות ויפעילו ללא כלים על החום המקסימלי ויניח בו חומרי ניקוי בשעת ההפעלה, ויפרק את חלקי המדיח הפנימיים כולל הסלסלות והרשתות, וינקם שלא יישאר בהם חמין בעין כלל. (שו"ע יו"ד צה ס"ג, אגרו"מ האו"ח ח"ג ס"ו נח, אול"צ עמ' קכה, הגר"מ אליהו בס' על החגים עמ' 53).

יא. בקבוק תינוק: יש לערות עליו מים חמים מכלי ראשון, וקודם לכן ייבש את הבקבוק. ואת פיטמת הבקבוק רצוי להחליף, ואם אין בה סדקים וחריצים, יערה עליה רותחין ודי בזה. (מנחת יצחק ח"ג סו, צ"א ח"ד ס"ו ו', חזו"ע עמ' קנב, אול"צ עמ' קכו, הגרי"ש"א והגר"ש וואונג הוב"ד במ"ב 'דרשו"ש עמ' 89).

יב. שמיכה שמכסה בה האוכלין בשבת: טעונה כיבוס במכונת כביסה בחום של 45 מעלות. (האלף לך שלמה יו"ד ס"ו קנ, וס' הכשרות למעשה עמ' תז בשם הגרי"ש"א זצ"ל).

מכירת חמין

יג. מי שיש לו שכן או קרוב משפחה, הרחוק משמירת תורה ומצוות, מצוה רבה יעשה אם ימכור בעבורו את חמיו ואפילו ללא ידיעתו (ומ"מ רצוי להודיעו קודם המכירה) ויכתוב את מקום מגוריו המדויק, ומצילו על ידי כך מאיסורי תורה ודברנן, ובלבד שהלה אינו אוכל חמין בפסח. (שו"ת באר יצחק - ספקטור האו"ח ס"א ע"ג, שדי חמד מערכת חמין ס"ו ט' או"ב, אשרי האישי בשם מרן הגרי"ש פנ"א עמ' טז, הליכו"ש פ"ו ב', חזו"ע - פרוזבול עמ' עה, ובנד"ד דהגוי משלם עבור החמין, מהני גם למי שסובר שלא אמרין זכין 'נאדם', חזו"א אה"ע"ו ס"ו מט או"י).

יד. מי שגמר לפני הפסח את כל החמין, ואינו משאיר שום דבר חמין או תערובת חמין, מעיקר הדין אינו צריך לעשות מכירה ואדרבה י"א שעדיף טפי שלא יעשה מכירה. (אול"צ ח"ג עמ' קח). אולם המנהג לעשות מכירה בכל אופן. (הליכו"ש עמ' קכט, ובפרט שהרבה פעמים אין מודעות שבהרבה מוצרים או תרופות יש תערובת חמין).

טו. המוכר את כל חמיו לגוי כפי שנהוג, ומצא בפסח חמין בעין, אינו רשאי לשרפו משום גזל הגוי, ומשום חסרון דעת בעצם המכירה. (הגר"פ פרנק זצ"ל בספר מקראי קודש - פסח ח"א סימן עד, ועי' בשדי חמד שם או"י לה, ובשו"ת תשוה"נ ח"א ס"ו רפח, הליכות מועד - מלכא עמ' רג, שו"ת תורת מאיר ס"ו צד). וע"כ ימלטלנו בשינוי למקום ששם מונח החמין המכור לגוי. (ואפי' בחו"מ אין לטלטלו בידיו, ריב"ש ס"ו תא, בה"ל ריש ס"ו תמו).

טז. יש להצניע את החמין וכליו כארון או בחדר סגור, ונכון לתלות ג"כ פתק להיכר שכתוב עליו 'חמין', או 'מכור לגוי'. ומוצרי חמין הצריכים הקפאה, רשאי להשאירם במקרר שבביתו (וימכרם לנכ"ר), ובלבד שיוהר לעטפם ולקשרם היטב בשתי שקיות ניילון וירשום ע"ג באופן הניכר

הזמן וכן תנורי אפייה, מיקרוגל, וכד' שלא הכשירים, יש לסגור בחבל או בדבק נייר עבה. (ש"ע תנא ס"א, אול"צ עמ' ק"ג).

י. מוצרים שיש בהם חשש תערובת חמץ ונפגמו מאכילת

אדם, כגון תרופות שאין בהם טעם, (אולם ויטמינים למיניהם יש תערובת חמץ כגון ויטמיני C) וטיפות לסוגיהן, סבונים, משחת נעליים, תמרוקים וחומרי ניקוי, מותר לכתחילה להשהותן בכיתו, ואין צריך למוכרן לגוי. (ש"ע תמב ס"ג ד').

יח. אף מי שמחמיר שלא להשאיר בכיתו חמץ בימות הפסח, מותר לו לכתחילה לקנות לאחר הפסח חמץ שנמכר לגוי כדת וכדין, ומותר באכילה אפילו הוא חמץ גמור וכל שכן בקמח שיש להתיר לקנותו לכתחילה. (אגרו"מ או"ח ח"ד סי' צה, אול"צ פ"ו ט"ה, הליכו"ש פ"ו או"ט, ובס' ללקוט שושנים - בחבטו ח"ד עמ' צט בשם מרן החו"מ זצ"ל, והגר"ח שליט"א). ויש שנהגו להחמיר שלא לאכול אחר הפסח מחמץ הנמכר לגוי. (מעשה רב או"י קפא שכן נהג הגר"א, תשובות והנהגות ח"א סי' שט).

יט. העובדים במשרדים שבהם ההנהלה אינה שומרת מצוות ואינה מקיימת מכירת חמץ, עליהם לשים לב במוצרים שיש בהם חשש לתערובת חמץ, שאחר הפסח אסורים באכילה.

כ. אין חשש במה שמוכר את החמץ ע"י כמה רבנים שונים. (שו"ת מנח" ח"ו לח, שו"ת פרי השדה ח"ג סי' צא או"ד').

כא. אין לרכוש חמץ לאחר הפסח במכולות ובקוסקים למיניהם, עד שיראה שיש שם אישור שמוצרי החנות נמכרו כדת, ויראה להבחין בתאריך האישור, ואין לסמוך בזה בע"פ על דברי המוכר כשאינו שומר תורה ומצוות, ומיהו כשמראה תעודת כשרות, אפילו אם בעל המכולת אינו בחזקת שומר תורה ומצוות, אין להחמיר. (אג"מ או"ח ח"ד סי' צה, שו"ת יח"ד ג' כח).

כב. ניתן לטלפן לחבר או לרב ולמנותו להיות שלוחו עבור מכירת החמץ, וכן מועיל גילוי דעת ע"י שליחת הודעה, דרך מכשירים סלולריים. (הגר"ש"א הב"ד באשרי האיש עמ' שלד, אול"צ פ"ט ב').

כג. באופן עקרוני מותר למכור את החמץ עד יום שישי בבוקר (בשעה - 11:27), (ש"ע תמג ס"א), אולם רצוי להודרו וכבר לעשות זאת בימים שקודם החג.

בדיקת חמץ

כד. בבית שיש בו ילדים קטנים כל המקומות צריכים בדיקה, מלבד המקומות הבהורים ביותר שאין ידם מגעת שם ואין רגילות להניח שם חמץ, כגון על זיזי התרים, 'אינטרסול' (בדורים), וכדומה. (מג"מ תלג ח', מ"ב ס"ק י"ט).

כה. מכונית, חייבת בבדיקה בליל י"ד אף אם עברה ניקוי ושיטיפה יסודית קודם לכן, ואחר הבדיקה שבכיתו תיכף ירד לבדוקה לאור פנס ולא לאור הנר, ואין להסתפק בתאורה הפנימית שברכב, כיון שצריך בדיקה בחורים וסדקים, ולא יברך שנית על בדיקה זו. (שו"ת יח"ד ח"א סי' ה, אול"צ פ"ו ט', הליכו"ש פ"ה ה). ורבים מסתפקים בניקוי ובשיטיפה שעושים לרכב קודם לכן. (ונראה שסמכו שדינה כאסדרה ראה ש"ע סי' תלג ס"א, הליכו"ש פ"ה).

כו. מחסן, חייב בבדיקה לאור הנר בליל י"ד, אא"כ בדעתו למכרו לגוי. (מ"ב סי' תלו ס"ק יא, אול"צ עמ' פ, הגר"מ אליהו בס' על החגים עמ' 57). אולם אם יודע שלא השתמש שם בחמץ, וכן שלא נכנס לתוכו באמצע סעודתו, או ששלח ילדים להביא דברים משם, אין צריך בדיקה. (מ"ב תלג ס"ק ד').

כז. כיסי הבגדים חייבים בבדיקה, אולם לא נהגו לבדוקן לאור הנר אלא יש לנערן היטב, (מ"ב תלג ס"ה, הגר"ש ב' הערות לפסחים ה, שבה"ל ח"א סי' קלו), ואין חילוק בין כיסים של אנשים גדולים (ע"י מ"ב שם, ומצוי שמכניסים סוכריות וכדו' לחלק לקטנים וכדו'), לבין של קטנים. ואם הבגדים כובסו אינם צריכים בדיקה, לפי שנפגמו ע"י חומרי הכביסה. וה"ה בתיקים ובילקוטי הילדים. (אול"צ ז' יא, חוט שני פ"ד עמ' פג. ומ"מ טוב לבדוק על ידי מינוש היד, נאו"ר ע"ג).

כח. ספרים שרגילים להביאם ע"ג השולחן כל השנה ללמוד בהם, לכל הדעות יש לבדוקן ולנערם היטב מחשש לנפילת פיורין לאוכל, ונכון להימנע מלהביאם בפסח לשולחן שאוכל בו. וספרי שירה, וברכונים, שהם מלאים חמץ, יש להצניעם עד לאחר הפסח. (אשרי האיש עמ' שעט, אול"צ פ"ז, ה' הגר"מ אליהו בס' על החגים).

כט. עובדים במשרדים ובמקומות עבודה שונים, שיש להם ארונות ומגירות פרטיים, חייבים בבדיקת חמץ בליל י"ד לאור הנר ובברכה, ואם הזמן דחוק או שהמקום סגור, יבדקו קודם שעוזבים את המקום לאור הנר (אפילו ביום) וללא ברכה. (ש"ע סי' תלו ס"א ובמ"ב, הגר"ז תלג ס"ה, הליכו"ש פ"ה ד'), ובחדר העבודה והמשרד, חובת הבדיקה מוטלת על מנהלי המקום, ואם אינם בודקים או שאינם שומרים מצוות, חובת הבדיקה חלה על העובדים ולא די בשיטיפת המקום. (הגר"ז תלו ס"ג, סידור הפסח כהלכתו פ"ב סעיף פ"ז, אול"צ פ"ז

ד). ואם המקום סגור בימי הפסח ונמכר לגוי, אינו צריך בדיקה כלל, ונכון שיעשו ככה"ל מכירה ביום י"ג בניסן. (ע"י מ"ב תלו ס"ק לב).

ל. בעלי חנויות (אפי' שאינם מועדים למכור אוכל), ומכולות, חייבים בבדיקת חמץ בליל י"ד לאור הנר ובברכה, (ש"ע סי' תלג ס"ג, מ"ב ס"ק י"ד), ואם עוזבים את החנות קודם ליל י"ד, יבדקו ביום לאור הנר וללא ברכה, ואם דרים בסמוך לחנותם רשאים לפטור בברכה אחת את הדירה והחנות ובלבד שיתכוונו. (ש"ע תלג ס"ב, מ"ב ס"ק י"ז). והנויות אוכל שעדיין יש להם חמץ ברשותם, יניחוהו במקום משתמר ועשו מחיצה בפניו, ואת שאר החנות יבדקו, ואם החנות מוכרת עדיין חמץ כמו פלאפל וכדו', יבדקו מיד בתחילת הלילה בקצת מקומות שאין שם חמץ, ולאחר שילכו הקונים יגמור הבדיקה. (אול"צ ז' ב').

לא. אדם המתארח בבית מלון בליל י"ד - יום המישי, חייב לבדוק את החדר בברכה, ואם מגיע ביום י"ד - יום שישי, יברר אם בדקו קודם לכן את החדר, (ובד"כ בבתי מלון לא בודקים לאור הנר רק מנקים), ואם לא בדקו, יבדוק לאור הנר ובברכה. (ש"ע תלו סעיף א' - ד', שו"ת מנחת שלמה ח"ב סי' נח, שבט הלוי ח"י סי' סח). ועליו להוציא מהחדר את בקבוקי החמץ שבמקור. (מנח"ש שם).

לב. חדר מדרגות, חייב בבדיקת חמץ וכן המעלית. (שעה"צ תלג ס"ק לו), ונכון שהשכנים יסכמו ביניהם שכל דייר יבדוק את הקומה שלו. (אול"צ פ"ז י"ב, הגר"ש הב"ד בדרשו"י שם הע' 16).

לג. מרפסת בין פתוחה ובין מקורה, חייבת בבדיקה, ואם אינו יכול לבדוקה ע"י נר מפני הרוח, יבדוק ע"י פנס. (ש"ע תלג ס"ו, והאידיא אוכלים שם ודאי חמץ. וע"ע בשו"ת קנין תורה ח"ג סי' פג).

לד. רשאים בני הבית לכתחילה לסייע לבע"ב בבדיקה, וטוב שיהיו זכרים וגדולים מגיל י"ג שנה, ומיהו אינו מעכב. (ש"ע תלג ס"א, ובמ"ב ס"ק"ח, ובמ"ב תלו ס"ק י"ח). לה. אדם שמחפש רק אחר העשרה פתיתין שהחבאו קודם לכן על ידי בני הבית, לא קיים מצוות בדיקת חמץ, וברכתו לבטלה. (שלמי מועד).

לו. מותר לדבר באמצע הבדיקה בדברים שהם צורך הבדיקה, אבל בדברים אחרים טוב שלא לדבר ומיהו בדיעבד אינו הפסק. (שם), ואם היה צריך לנקביו, רשאי לברך 'אשר יצר' באמצע הבדיקה. (מבית לוי ח"א עמ' כב). לז. טוב להניח מעט מלח בקערה שמולך הבדוק עימו. (בא"ח פ"ו צ' א' ו').

לח. אם יש חמץ במקומות שקשה טכנית להגיע אליהם, די בביטול. (ש"ע תלג ס"ב), ועל כן פיורין לחם וכדומה שנפלו תחת המדף הקבוע במקור ולא יגיע אליהם אא"כ יפרק הברגים, וכן חמץ שנפל בין ארון קיר לקיר הבית, או מתחת לארון כבד, וכן מצוי ברכב במקומות שאין אליהם גישה, רשאי לסמוך לכתחילה על הביטול שאומר אחרי הבדיקה. (חוט שני - פסח פ"ב ס"ק יא, הגר"ש זצ"ל - קונט' הליכות והנהגות פסח).

לט. תנורי אפייה, תבניות וכדו', שסוגרם ולא משתמש בהם בכל ימי הפסח, אין צריך לנקות ולהסיר את השומנים הדבוקים בדפנותיהם, ורק יסיר את החמץ שבעין. (ש"ע תמב ס"ח, וע"י בשו"ת יב"א ח"ו חאו"ח סי' מג, הליכות מועד עמ' עא). מז. אחר הבדיקה יבטל את החמץ ויפקירו, ועליו להבין מה שמוציא מפיו, ואם אמר בלשון ארמית או בלשון הקודש ולא הבין את משמעות הביטול וחשב שזו בקשה בעלמא, לא קיים מצוות ביטול. (רמ"א תלד ס"ב, חק יעקב ס"ק יא, גר"ש שם ס"ח).

שריפת חמץ

מא. יש לשים לב לרוקן את פחי האשפה שבביתו ושבחצרו ושבהדר המדרגות שבבנין המגורים. (אגרו"מ או"ח ח"ג סי' נו, שו"ת מנחת יצחק ח"ד סי' נו, שבט הלוי ח"א סי' קלו). אולם אם זרקו החמץ קודם זמן איסורו לפח האשפה הציבורי שבה"ר ולא פינעוהו, אין עליו עוד חובת בעור. (מ"ב תלג ס"ק כח, הליכו"ש פ"ח דבה"ל או"י כד). וראוי להשליך החמץ שלא מתכוין לשורפו לפח האשפה שברשות הרבים, כבר ב"י ניסן כ"ד שיספיקו עובדי העירייה לפנותו קודם זמן איסורו. (ש"ע סי' תמז ס"ג, חו"ע עמ' סה, הגר"מ אליהו בס' על החגים עמ' 63).

מב. יש להמתין ולומר את נוסח הביטול רק אחר שנשרף החמץ ונעשה פחמין, ולא מיד לאחר שזרקו לאש. (רמ"א תלד ס"ב, ובמ"ב סי' תמה ס"ק"א).

מג. יש לשמור לשריפת חמץ לפחות כזית חמץ (27 גרם), כי פחות מכזית בטל ואינו חשוב לעבור עליו בכל יראה. (מ"ב תמה ס"ק, אול"צ פ"ז הכ"ב ובה"ל שם).

מז. אין לעטוף את פתיתי החמץ בנייר כסף, כיון שאין האש שולטת בתוכם רק מבחוץ. (מ"ב תמה ס"ק"א, כה"ח ס"ק"א). ואם שורף מלבד הפתיתין עוד חמץ, אין לחוש. (מ"ב שם ס"ק"א).

מז. ראוי שלא לשפוך נפט לפני שריפתו, ויפקיד בזה עמ"פ בכזית מן החמץ. (מ"ב שם ס"ק"א, הליכו"ש פ"ו י').

תענית בכורות

מה – בכור שקשה עליו התענית רשאי לפטור עצמו מהתענית ע"י שישתתף בסיום מסכתו, ובלבד שישתתף בסיום ולכתחילה יאכל 'כזית' מוזנות, או רביעית יין, וגם 'כזית' תמרים מהני, (הזו"ע עמ' ריב, אול"צ יב א'). אולם בדיעבד כשאינו מוצא עוד סיום, או שאין די בכיבוד, סגי באכילת תמרה או סוכריה אחת, (שלמי מועד עמ' שמוט, וע"ש שבשש"ד כגון שהוא אנוס ואינו יכול להצטרף לסיום, ישמע הסיום דרך הטלפון. אשרי האיש עמ' שסג בשם הגריש"א). ומי ששלחו לו עוגה או יין ממקום הסיום ולא השתתף בסיום, או שבא בגמר הסיום, לא עשה כלום ולא פטר עצמו מחיוב התענית. (הלכו"ש עמ' קפ, אשרי האיש, חזו"ע, אול"צ שם). ועל הבכור להבין את הנאמר בסיום. (הגר"ח פלאגי בס' תיים לראש, חזו"ע עמ' ריב).

מלאכה בערב פסח

מו. אסור להסתפר לאחר חצות היום (ב-12:44) ע"י ספר יהודי ואפילו בחינם, והמספר אינו רואה סימן ברכה מכספו, והאיסור הוא בין על הספר ובין על המסתפר, והמקילין בזה יש לגעור בהם. (שו"ע תסח ס"א וס"ה). ומ"מ מותר לגלח הזקן בעצמו אחר חצות. (ע"י מ"ב סק"ז, ובשו"ת אול"צ פ"ג א' בבאוריים. ובשו"ת תורת מאיר ס"י פט).

מוז. אין לכבס הבגדים לאחר חצות היום, ומיהו לגחץ או לתקן מעט את הבגדים הנצרכים לחג, מותר. (שו"ת בית דוד ס"ב רצט, וע"ע במ"ב שם סק"ד דכל שמותר בחוה"מ וכו', חזו"ע עמ' קצג).

אכילה בערב פסח

מה. אסור לאכול מצה כל יום שיש י"ד ניסן ואין חילוק בין מצת עבודת יד לבין מצת מכונה, ואפילו מצת המין אין לאכול. (שו"ע תעא ס"א, מקראי קודש פסח ח"ב סי' כה). וקטנים פחות מגיל חמש מותרים באכילת מצה. (רמ"א שם ס"ב, הגדה של פסח להגריש"א עמ' 18). ויש שנהגו שלא לאכול מצה מר"ה ניסן. (מ"ב שם ס"ב יב). אולם הרוסת, כרפס ושאר הדברים הנאכלים בלילה אין איסור כלל באכילתם כל יום י"ד. (רמ"א ס"ב תעא ס"ב, ובס' הלכות עולם פ"ב צו).

מוט. כמו כן אין לאכול עוגות ועוגיות העשויות מקמח מצה במשך כל יום שיש מהבוקר. (רמ"א תעא ס"ב, חזו"ע עמ' קצט, אול"צ יג ג', אשרי האיש עמ' שע). אבל קציצות בשר העשויות מקמח מצה ובצים שנתבשלו, מותרים, וקציצות המטוגגות בשמן עמוק, דינם כבישול. (שלמי מועד עמ' שמה). וכן עוגות העשויות מבטנים, קוקוס, קמח תפוא"א וכדו', מותרים כל היום.

נ. מותר לאכול אורז לנוהגים היתר באכילתו בפסח, (והנוהגים איסור בקטניות, גם בע"פ אין להתיר, הגרי"ש זצ"ל הב"ד בסידור הפסח כהלכתו), תפוא"א, דגים, בשר, ופירות כל היום. ומ"מ לא ימלא כריסו מהם, ובפרט משעה עשירית (ב-15:50) יראה להימנע מהם. (שו"ע ס"ב תעא ס"א).

הנהגות כלליות – ערב פסח

נא. כשגומר לאכול המין ידיו ויפחצה שיניו היטב, שמא יבוא לבלעו אחר זמן איסורו, ומי שיש לו בשיניו סדקים ובקעים, יש לו להשתמש באמצעות חוט 'דנטלי', וקיסם. (בא"ח פ"ב צו או' ח').

נב. שנה זו ראוי להיזהר ולהקין את המי מלח לטיבול הכרפס קודם השבת. ואם לא עשה כן, יטבול במי לימון או חומץ, או יכין מי מלח מועטים בקערה קטנה. (ע"פ השו"ע ס"ב שכא ס"ב, מ"ב ס"ב תעג ס"ק כא). כמו כן יש להכין את החרוסת, קודם השבת. (משום איסור טוחן ולש, ע"י שו"ע ס"ב שכא ס"ב וס"ז).

נג. נכון ומומלץ לשקול את הכויתות מבעוד יום ולהניחם תוך שקית שלא יתייבשו, (שו"ע ס"ב תק ס"ב, כה"ח ס"ו שו' או' סג, אשרי האיש עמ' שפג, עמ' שצ), ומ"מ אם לא עשה כן ואינו יודע לכוון כמות הכוית, יש להקל ולשקול גם בחג עצמו (במשקל מכני ולא דיגיטלי). (שו"ע שו"ע ס"ז, ש"כ עמ' תעא, אול"צ ח"ב פכ"ה או' ב').

צורת ההסיבה

נד. יש להישען על כר וכסת, או על כסא עם משענת, ואם היטה עצמו באוויר אין זה דרך היסבה וחרות. (מ"ב תעב סק"ז, אול"צ עמ' קנד, הגריש"א -הגית- פסח).

נה. אותם אלו שמסיבים בצורה זו, שרק ראשם מוטח לשמאל, או שמסיבים על גבם, אינם יוצאים יד"ח הסבה, אלא צריכים להטות גם את גופם לצד שמאל, (הסדר הערוך פ"מ הע" 2, חוט שני פ"ז סק"ו), ולדעת כמה פוסקים צריך להטות את רוב גופם באווית של 45 מעלות, היינו בין תנוחת שכיבה לתנוחת ישיבה. (אול"צ עמ' קנד, הגריש"א -הגריש"א עמ' 22 משכ"ב).

מדיני הסדר

נו. קדש: יקה כוס המכילה לא פחות מ- 86 סמ"ק, ויקפיד לשתות את כולה ובדיעבד אם שתה רוב רביעית (44 סמ"ק – רבע כוס חד פעמי), יצא יד"ח, ואם הכוס גדולה, ישתה לכתחילה את רובה, ועל כן לכתחילה לא יקה כוס שמכילה נפח גדול, כדי שיוכל לשתות רביעית יין וגם רוב כוס. (שו"ע תעב ס"ט, מ"ב ס"ק לג, כה"ח או' סו).

נז. גם קטנים שהגיעו לחינוך (גילא 5-6 ומעלה), מצוה להניח לפניהם כוס המכילה רביעית כמו הגדולים, אבל אינם צריכים לשתות יותר ממלא לוגמם. (30-35 סמ"ק). (שו"ע תעב ס"ט, ביה"ל רעא ס"יג ד"ה הווא). אולם ילדים פחות מגיל חמש אין חיוב להשאירם ערים במהלך הסדר. (הגריש"א הגדה של פסח עמ' 18).

נח. ולכתחילה יזהרו לשתות הרביעית בבת אחת ללא הפסק, ובדיעבד אפילו הפסיק כמה פעמים יצא, רק לא ישהה יותר מכדי שתיית רביעית (3-4 שניות). (רמ"א תעב ס"ט, מ"ב שם, בא"ח צו או' כט), ויש שהיקלו בדיעבד אפי' הפסיק בשתייה עד ב' דקות. (חזו"ע עמ' טז, אול"צ עמ' קנו).

נט. נכון שכל המסובים אנשים ונשים יגביהו בידם את הכוס בשעת הקידוש גם אם אינם מקדשים בפני עצמם אלא יוצאים ידי חובה בברכת המקדש. (הלכו"ש עמ' רלט).

ס. יכין בברכת שהחיינו שבקידוש על היו"מ, ועל מצוות הלילה, דהיינו מצה ומרור וסיפור יציאת מצרים, (ברכ"י תעג סק"א, כה"ח שם סק"א, אול"צ עמ' קסא). ובני ספרד צריכים לכיין בברכת הגפן שבכוס הראשונה לפטור כוס שניה.

סא. מי שמצד מזוגו יכול לשתות ד' כוסות יין, ייקח יין ולא מוץ ענבים. ואם קשה לו יערב חצי כוס יין וחצי כוס מוץ ענבים, ולפחות יעשה כן בכוס הראשונה. (דיין עדיף ממוץ ענבים, חדא שרוב היינות אינם מבושלים, ואין בהם סוכר, שו"ע רעב ס"ח, ובמ"ב שם ס"ק לט, ועוד דבין מקיים שמחת יו"ט, ומשום דמשכר, וגם דהוי דרך חירות, הגדת הגר"מ פינשטיין זצ"ל, מקראי קודש להגר"צ ח"ב עמ' קלא, שיש להחמיר בזה יותר מקידוש דשבת, וע"י שבת יצחק פסח פ"י בשם הגריש"א, אול"צ עמ' קנו), ונשים וקטנים, יכולים לקיים לכתחילה ד' כוסות במוץ ענבים. (שם).

סב. ודחץ: אע"פ שאין מברכין על הנטילה אין ראוי לדבר עד אחר ברכת ואכילת הכרפס. (חזו"ע דיני הסדר עמ' לב).

סג. כרפס: כאכילת הכרפס אין צורך בהסיבה. (ברכ"י תעג ס"ק יד, בא"ח צו או' לב), ויאכל הימנו פחות מכזית ויכווין לפטור בברכת כפה"א גם את המרור שיאכל אחר"כ בסעודה. (שו"ע תעג ס"ו ובמ"ב שם). ויטבילנו בחומץ או במי מלח, ואם טובלו במי לימון, יקפיד שיהיה בהם רוב מים. (כה"ח קנח או' מ. וע"ע שער המלך ברכות פ"ו סוף הלכה א', וטוב יותר אם יערב שם רוב מים, ע"י אול"צ עמ' קסא, וחזו"ע פסח-כרפס עמ' לה).

סד. ידחץ: בוצע בידו ולא בסכין, וישתדל לבצוע צורת דל"ת וא", וחלק הוא"י יניחו לאפיקומן, והדל"ת בין המצות. (שו"ע תעג ס"ו, ובא"ח פ"ב צו או' לג). ובמצות קשות קשה לעשות כן, לכן בשעת חצייתו יכווין אותיות אלו במחשבתו. (כה"ח שם או' קיח).

סה. מנגיד: גם הנשים והבנות שהגיעו לחינוך חייבות באמירת ההגדה ובשאר מצוות הנוהגות בלילה הזה, (שו"ע תעב ס"ד), ומ"מ אם קשה להם לומר מילה במילה, די שישמעו מבעליהן ויצאו יד"ח מדין שמוע כעונה. (כנה"ג ס"ו תעא, חזו"ע עמ' מה), ואם אינן יכולות לשמוע את כל ההגדה מחמת טרדות הילדים, צריכות להקפיד לכל הפחות להיות בחלק האחרון של ההגדה מ"רבן גמליאל אומר כל שלא אמר שלשה וכו" עד התמת ההגדה בברכת גאל ישראל. (מ"ב ס"ק סד בשם החי"א). וגם את ההלל יקפידו לומר או לשמוע היטב. (ע"י ביה"ל תעב ד"ה שלא בסד).

סו. כשהבנים הנשואים מתארחים אצל ההורים ויש לבנים אלו בנים שהגיעו לחינוך, ישתדלו לספר לבניהם סיפור יציאת מצרים ולקיים בעצמם מצוות והגדת לבנך, ולא יסמכו על מה שהסבא או עורך הסדר מספר. (אול"צ עמ' קסד).

סז. יש להיזהר שלא לדבר דברי חולין בזמן אמירת ההגדה ורק לצורך גדול, מותר. (זוה"כ פ"ב בא"מ, החיד"א בס' לוד דוב, שלי"ה, הוב"ד כה"ח תעג או' קלג, חזו"ע עמ' נז).

סה. אין לאכול ולשתות בזמן אמירת ההגדה. (מ"ב תעג סק"ד, ובביה"ל ד"ה הרשות, אול"צ עמ' קסא), ובשעת הצורך, יש להקל בשתיית משקאות קלים. (הלכו"ש עמ' רסה, וע"י מ"ב שם ס"ק טז). ומותר ליתן לקטנים לאכול ממתקים, כדי שלא יירדמו.

סט. רחצה: יטול ידיו בברכה, ונכון שיגע במנועליו ויטנפם קודם הנטילה, ובפרט אם יודע שידיו נקיות ולא הסיח דעת משמירתם. (ביה"ל תעג ס"ו, וז"י גרם ברכה שאינה צריכה, לפי שעושה כן להסתלק מן הספק, ד"א דאפי' ודאי לא הסיח דעתו).

נטילה קמייטא לטיבולו במשקה לא עלתה לו, ראה שו"ע קנח ס"ז, ועי' חו"ע עמ' סד, וצ"ע, וכן יעשה אם כשנטל ידיו בראשונה, שכח ובירך ענט". (כה"ח ס"י תעג סק"ז).

ע. מוציא מצה: יש להשתדל מאד לקחת לכזיתות המצווה (ולא לסעודה) של הלילה הראשון לו ולכל בני ביתו, מצות עבודת יד ולא מצות מכונה, אבל בשאר הסעודות שבימי הפסח רשאי לאכול לכתחילה גם מצות מכונה שנעשו בהשגחה מהודרת. (הר צבי האו"ח ס"י ו', ובאול"צ עמ' קלג התמיר אפי' בדיעבד, ובשו"ת יחוד"ד ח"א ס"י ד' בהערה, כ' דראוי לחוש ולהחמיר. וכן בחו"ע עמ' רכא. ובהלכות"ש עמ' קנו, כ' שיוצאים יד"ח אף לכתחילה במצות מכונה, ומיהו יש להדר' במצות עבודת יד. ומ"מ גם המקלין, יזהרו שתהיה המצה שיוצאים בה ידי חובה, שמורה משעת קצירה. שו"ע תעג ס"ד.)

עא. הידור חשוב הוא ליקח למצת מצה ממוצת שנעשו לאחר הצות היום בערב פסח, ואפי' מצה אחת ממוצת אלו. (שו"ע תנח ס"א, מ"ב סק"ג בשם האחרונים. חו"ע עמ' קסו, כ', דבדיעבד יוצאים גם י"ב במצה שנאפת קודם ע"פ.)

עב. שיעור המצה - שיעור כזית: תלוי בסוג המצה, במצות רכות עבודת יד, יש לשקול שיעור 38 גרם, ובמצות קשות עבודת יד, שיעור של 20 גרם. (כיון ששיעור כזית הוא לפי מידת נפח, אול"צ עמ' קסד, הליכ"ש עמ' ריב, הגדה של פסח להגר"ש א"א.) ולחולים וקנים וקטנים שאכילה זו קשה עליהם, יש להקל במצות עבודת יד קשות בכך - 12-13 גרם. ובמצות רכות 25 גרם. (שו"ת חו"ע ס"ח כ"ה) *

עג. חיוב לאכול את המצה והמורח והאפיקומן בהסבה, אבל ולא היסב לא יצא יד"ח והזור ואוכל בהסבה. (שו"ע תעב ס"ו), ואשה שלא הסבה, לבני אשכנז יצאה ידי חובה, (רמ"א תעב ס"ד), ולבני ספרד, י"א שיצאה ידי חובה, (שו"ת חו"ע ס"ד ז), וי"א שלא יצאה יד"ח. (אול"צ עמ' קנה.)

עד. מעיקר הדין רק עורך הסדר שבירך המוציא ועל אכילת מצה, צריך לאכול כזית מכל אחד, אבל שאר המסובין שאין אוכלים מהמצות שבירך עליהם בעה"ב (לפי שלא מספיק בדר"כ לכולם), יכולים לכתחילה לאכול רק כזית אחד. (עי' היתב ביה"ל ס"י תעג ד"ה כזית, שבות יצחק בשם הגר"ש א", הליכ"ש בשם הגר"ש א", חו"ע עמ' סח. ויש מחמירים עי' אול"צ שם.)

עה. זקן או חולה וכן כל אדם שהלעיסה קשה עליו מחמת כל סיבה שהיא, רשאי להרטיב את המצה או להשרותה במים (ואם אי אפשר במים, רשאי אף בשאר משקין), לזמן מועט, אבל שאר כל אדם לא ישרה את המצה במים בכזיתות של המצווה. (שו"ע ס"א תעג ס"א, ובמ"ב ס"ז יז וי"ח.)

עו. מרוד: נכון לטבול את כולו בתוך החרוסת מתחילתו ועד סופו וינער החרוסת ויברך על אכילת מרור ולא יאכלנו בהסבה. (שו"ע תעג ס"א, פרי חדש, אול"צ עמ' קנא, חו"ע עמ' פט.)

עז. שיעור המרור 27-30 גרם חסה, ולחולים וקנים וקטנים יש להקל בכך - 19 גרם חסה. (אול"צ עמ' קסד.)

עה. בורך: אין לדבר ולהסיה דעת בעניינים אחרים משעת ברכה על אכילת המצה עד אחר גמר אכילת הכורך. (שו"ע תעג ס"א), ובדיעבד אם סח אינו חוזר ומברך על אכילת הכורך. (מ"ב סק"ד כד.)

עט. שזולחן עורך: לא ימלא כרסו בסעודה כדי שיהיה לו קצת תאוה לאכילת האפיקומן שאם אכלו אכילה גסה, לא קיים המצוה. (רמ"א תעג א.)

פ. יודרו מעט באכילת הסעודה כדי שיספיקו לאכול את האפיקומן וכן את אמירת ברכת ההלל קודם הצות הלילה (12:44-3), (וראה להלן).

פא. הזרוע שנהגו לצלותו אין לאכול בליל פסח, והוא הדין בשר ועופות, אין לאכול עלי בלילה זה, וכיום מותר. (שו"ע תעג ס"א).

פב. צפוף: יאכל האפיקומן בסוף הסעודה בהסיבה, ויקפיד לסיים אכילתו קודם הצות הלילה. (12:44-3), (שו"ע תעג ס"א).

פג. ברך: צריכים כל המסובין לתפוס את כוס היין ביד ימינם בלא סיוע יד שמאל במשך כל זמן ברכת המזון ולהגיבוה טפח מן השולחן. (שו"ע קפג ס"ג, ס"ד, ועי' חו"ע עמ' קטו מוש"ב.)

פד. הלל: לכתחילה יש להיזהר לסיים גם את ההלל בברכתו קודם הצות לילה, (רמ"א תעג ס"א), ובדיעבד אם עבר הצות, יברכו על ההלל (ועל הכוס הרביעית לבני אשכנז). (מעשה רב בשם הגר"א ס"ס קפג, פשוט המ"ב תעג סק"ז, כה"ח א"ו יד, חו"ע עמ' קכד, הגדה של פסח להגר"ש א"א עמ' 27), וי"א דסב"ל ולא יברכו על ההלל. (אול"צ עמ' קעג.)

פה. נרצה: אחרי אכילת האפיקומן אסור לאכול עוגות, פיצוחים ודג"ל כל הלילה. (שו"ע תעג). וכן אין לשתות, ומ"מ בשעת הצורך, כגון שחש צמא מותר לשתות משקאות קלים ותה וקפה. (ברכ"י תפא, מ"ב תפא סק"א, הגדה של פסח להגר"ש א"א, אול"צ עמ' קנד, חו"ע עמ' קיב).

פו. יש נוהגים שלא לקרות קריאת שמע שעל המיטה בלילה זה, (רמ"א ס"י תפא ס"ב), וע"פ הקבלה קוראים כמו בכל לילה. (בא"ח צו לח.)

פז. נוהגים למוזג כוס יין נוסף וקוראים אותו כוס של אליהו, (מ"ב תפ סק"י), ויש מקפידין שיהא כוס מיוחד בגודלו. (מנהגי חת"ס י"י, כה"ח ס"ק טוב), ורשאי לקדש עליו בבוקר, ובתנאי שהקפידו לכסותו כל הלילה. (שו"ע רעב ס"א).

דינים והנהגות כלליות

פה. ישנם מוצרים שמותר להשתמש בהם גם ללא כשרות לפסח: איפור (מייקאפ, רימל, תחמים), שפתונים (לייפסטיק) מכל החברות (ג'ד, לוראל, קרלין, וולף, ריבלון), בשמים מכל החברות, קרמים ומשחות רפואיות לשימוש חיצוני על העור מכל הסוגים והחברות, סבון מכל החברות, משחת שיניים, טיפות עיניים ואוזניים, משאפים, ויש נמנעים מלהשתמש במוצרים אלו ללא כשרות לפסח, אולם מעיקר הדין אין כל חשש דלא מעורב בהם חשש חמץ, וגם שכבר נפגמו ונפסלו מאכילת כלב. (ע"פ בירור מומחי כשרות. ועי' במדריך הכשרות של בד"ץ הנה"ח - פסח עמ' 125, שו"ת תורת מאיר ס"י צא בשם הפוסקים, שמעתיא עמיקתא - פסח עמ' 129.)

פט. המוכר חלקים מדירתו לגוי במכירת חמץ, מחסן, וצריך להכנס לשם בפסח להוציא הפצים וכדו', רשאי להכנס ולצאת מיד, וכן בארונות ומגירות המכורים לנכרי. (כיון שכותבים בשטר המכירה שהגוי מסכים וזאת דריסת רגל במקומות המכורים לו.)

צ. ראוי להדר בכל שבעת ימי הפסח לאכול מצה שמורה משעת קצירה. (ביה"ל ס"י תנח ד"ה טוב, בשם הגר"א, ברכ"י שם או"ח.)

צא. עוגיות רבות בפסח ברכתן שהכל ולאחריהן בורא נפשות, לפי שעשויות מקמח תפוז"א, או מבטנים ושקדים שחונים היטב, וכן נעשות מפרי הקוקוס, ויש לשים לב דמתוך הרגל של כל השנה רבים מברכין עליהם מיני מזונות, ומ"מ בדיעבד יצא יד"ח. (בית מאיר ס"י רב ס"ו, הליכ"ש פסח עמ' שלו, שערי ברכה עמ' תרמג.)

צב. ברכת מצה מטוגנת בביצה וכדו': אם טוגנה בשמן עמוק, והיינו עד שתתכסה המצה ואפילו מצד אחד, אם יש בכל חתיכה כזית (שני שליש מצה מכונה), ברכתה המוציא ולאחריה ברכת המזון, ואם החתיכות פחותות מכזית (כפי שמצוי בדרך כלל), ברכתן מזונות ולאחריהן מעין שלש. ואם טוגנו במעט שמן רק כדי שלא ידבקו וישרפו במחבת, ברכתן המוציא אפילו אין בהם כזית. ואם טוגנו בריבוי שמן בכמות שיש בה כדי ליתן טעם (וזהו הטיגון המצוי בדר"כ, שאינו בשמן עמוק), אם אין בהם כזית, לדעת המ"ב ברכתן מזונות, ולדעת החו"א ברכתן המוציא, ומספק יש לאכול תוך הסעודה, ואם יש בהם כזית, ברכתן המוציא בכל אופן. (שו"ע קסח ס"י, ובמ"ב ס"ק נה, שעה"צ נב, חו"א סק"ט, שלמי מונד עמ' שמה, ושש"כ פ"א הע"ר רה. ועי' כה"ח שם או"ח גבי הקניידלך וכדו').

צג. מותר לעלות לבית העלמין בחודש ניסן מלבד בימי החג וחול המועד, ואין חילוק בין שנה הראשונה לפטירה לבין שאר השנים. (שו"ת דבר משה - אמריליו חו"ד סח, שו"ת מלמד להועיל ח"ב עמ' סד, ציוני הלכה עמ' תריג בשם מרן הגר"ש א"א זצ"ל. ספר רבינו' עמ' רד בשם מרן הגר"ע זצ"ל. שו"ת תורת מאיר ס"י פח.)

צד. חמץ שנמכר לגוי כהלכה, נחלקו הפוסקים האם מותר לאכול ביום שבת שלאחר שביעי של פסח ממכמה חששות, וע"כ לכתחילה ראוי להימנע מלאכול חמץ, ויאכלו מצה בסעודות השבת. (מענין מוקצה, עי' שער המלך ה"ל י"ט פ"א הכ"ד, פרי מגדים תצח סק"ז, אור שמח ה"ל י"ט ד', ועי' ביה"ל ס"י תרסה ד"ה אחרון. ועי' בהלכות"ש עמ' שמב בשם מרן הגר"ש א"א זצ"ל שאסר, גם בשו"ת אול"צ עמ' קי, כתב דראוי להימנע, ע"ש מילתא בטעמא. ומ"מ מושג גול וחסרון סימכות דעת במכירה אין לחוש, לפי שהאינא כותבים בכל השטרות שהגוי מסכים שישתמשו בחמץ ויבאו לכלל חשבון ע"ז. ומרן הגר"ע זצ"ל בשו"ת יחוד"ד ח"ב ס"י סד התיר את השימוש בחמץ.)

צה. לקרוא פרשת 'שמיני' בליל שבת או בשבת בבוקר קודם הסעודה, אבל לא יקרא לכתחילה ביום שביעי של פסח. (ע"פ המקובלים לא קוראים תרגום ביו"ט, מחו"ב קונ"א ס"י קנו או"א' בשם הרמ"ע מפאנו, בא"ח ש"ש פ' לך ד' או"י, אול"צ ג' קצ"ז.)

"דרשת שבת הגדול" (פרשת צו)

י'דרוש מורנו הרב מאיר פנחס' שליט"א בבית הכנסת 'דרכי דוד' רחוב תחכמוני 2 בהלכות החג המצויים - הלכה למעשה בשעה: 17:00 (תפילת מנחה בשעה: 18:00).

כמו כן י'דרוש הרב שליט"א בבית הכנסת 'מגן אברהם' גבעת שאול רח' נטרונאי גאון 11 בשעה 18:30 בדיוק! (לאחר מכן תפילת ערבית) בברכת שבת הגדול שלום!

להזמנת סידרת הספרים בנושאים: מליחה ובשר וחלב, נדה, אבלות. ניתן לפנות למפיץ בטל': 03-6765382 לתרומות והנצחות הספרים 02-6514196 ובמייל: ikarei613@gmail.com

נערך ע"י הרב מאיר פנחסי שליט"א רב קהילת בני תורה - "דרכי דוד"

שאלות בהל' הפסח ניתן לפנות לבית ההוראה

'הליכות עולם'

02-999-79-89

(24 שעות ברציפות)